

Évközi 7. vasárnap

1Sam 26,2.7-9.12-13.22-25

„Az én életem is kedves legyen az Úr szemében”

Erre Saul elindult háromezer férfival, Izrael legjavóval, és Szif pusztájába vonult, hogy felkutassa Dávidot Szif pusztájában. ... Így Dávid és Abisáj éjszaka megközelítették a csapatot. Sault alva találták a táborban – a lándzsája a fejénél a földbe szúrova. Abner és a csapat körülötte aludt. Erre Abisáj azt mondta Dávidnak: „Ma az Isten kezébe adta ellenségedet. A saját lándzsájával odaszögezem a földhöz, egyetlen döfessel, másodikra már nem lesz szükség.” Dávid azonban így felelt Abisájnak: „Ne öld meg, mert ki maradt büntetlen, aki az Úr fölkentjére emelte kezét?!” ... Ezzel Dávid fogta Saul feje mellől a lándzsát meg a vizeskorsót, és elosontak anélkül, hogy valaki láttá vagy észrevette, vagy pedig fölébredt volna. Mindnyájan aludtak, mert az Úr mély álmot bocsátott rájuk. Amikor Dávid a szemközti oldalra ért, valamivel távolabb kiállt a hegycsúcsra, úgyhogy egy széles sáv volt köztük. ... Dávid így felelt: „Lám, itt a király lándzsája. Jöjjön át valamelyik szolgál, és vigye el. Az Úr mindenkinek megfizet igazságosságában és hűségében. Az Úr ma kezembe adott, de nem akartam kezét emelni az Úr fölkentjére. Amilyen kedves volt az életed a szememben, legyen az én életem is olyan kedves az Úr szemében. Szabadítson ki minden szorongatottságból!” Saul erre azt mondta Dávidnak: „Légy áldott, fiam, Dávid! Minden bizonnyal szerencsés leszel és eléred célodat.” Dávid ment az útján, Saul meg hazatért.

Saul és Dávid történetei a Kr. e. 1000 környéki időszak politikai és vallási történetébe kalauzolnak bennünket. Sámuel könyvében igen sok szöveg foglalkozik Dávid és Saul hatalmi küzdelmével. Ezen szövegeket nemigen szeretik olvasni a vallásos emberek, mert sok harc, ármány és vér folyik e könyvekben. Jó néhány könyv: a Második Törvénykönyv, Józsue, Bírák, Sámuel I.-II, Királyok I.-II. és Rut könyve egy sajátos történetírói iskola, az ún. deuteronomisztikus történetírás anyagát tartalmazza. A történetek kettős jelleget mutatnak. Egyrészt a korabeli udvari krónika vagy hadibeszámoló stílusát hordozzák magukon, másrészt az eseményekből vallásos következtetést vonnak le. Legtöbb esetben bemutatják, hogy az, aki Isten törvénye ellen vét, szükségszerűen el fog bukni még akkor is, ha időlegesen győztes hadvezér, király vagy hős is lesz. Ez a történetírói iskola elsősorban azzal foglalkozott, hogy a bűn és a büntetés rejtett működését mutassa ki a történelemben. A bűn hatását még a nemzet nagyjai, királyai életében is kimutatták, egyrészt nehogy összekeverjék az ő eré-

nyeket Isten tökéletességével, másrészt, hogy kimutassák: Isten büntetése – törvényei megszegése miatt – éppen úgy eléri a királyt, mint az egyszerű embert. Isten előtt ugyanis mindannyian egyenlők vagyunk.

Egészen világos, hogy Saul és Dávid a hatalomért élet-halál harcot vív. Ebben Saul korábban elvetette a Sámuel által felajánlott prófétai vezetést, és elvesztette hatalmi harcának isteni támogatását. A leírt történetben pedig vallomást tesz Dávidnak: *„Vétkeztem. Igazságtalan voltam. Térj vissza, fiam, Dávid! Többé nem teszek neked rosszat, mivel ma kedves volt szemedben az életem.”* Azonban Saul vallomása nem őszinte, Isten törvényének megtartása és a hatalom megragadása között ingadozik. Nem úgy Dávid, aki az éjszaka leple alatt megölelhetné Sault, mégsem teszi, mert nem akar kezet emelni az Úr felkentjére. Az egyik legélénkebb leírással találkozunk itt. Nemcsak a gerillaharcot folytató Dávid stratégiai ügyességét tárja fel az elbeszélés, hanem beavat Dávid szívének gondolataiba is. Dávid ugyanis nem csupán egy csatát akar megnyerni, hanem egy háborút is. Ehhez azonban nem pusztán arra van szüksége, hogy ellenségét – jelen esetben Sault – legyőzze, hanem az emberek bizalmát megszerezze, Isten áldását pedig el ne veszítse. Más dolog egy hatalmat elvenni és más dolog egy hatalmat megszerezni, majd vele kormányozni. A megszerzés pusztán erő és ügyesség kérdése, a megtartása, a gyakorlása viszont egyfajta pozitív világképet igényel. Ebben a király sem lépheti át az Isten által szabott korlátokat, az Ószövetségben a tízparancsolat utasításait – bár ezt rajta ember nehezen kérheti számon. Az élet és a hatalom logikája azonban olyan, hogy nemcsak a jót, a rosszat is létrehozza. Ezzel a hatalom gyakorlóját megrontja, és kívülről vagy belülről elpusztítja. Julius Caesar a következőket mondta: *„Egyetlen császár sem elég erős, hogy meg tudná akadályozni, hogy az utódja hatalomra jusson.”* De az is nagy kérdés, mit ad át az utódnak. Rendezett országot vagy rablók és gyilkosok csapatát. Dávid fokozatosan ismeri fel saját bukásai és családja tragédiái alapján: az isteni hatalom természetete a békés élet létrehozása. A gonosz, bűnös módon és eszközökkel megszerzett előnyök elpusztítják az embert, romlásba döntenek az országot.

A mai politikában kevés az önkorlátozás. Kevés politikus gondol arra, hogy elkövetett erkölcsi és politikai bűnei előbb-utóbb ellene fordulnak. Az európai politika látványosan küzd, és fél mindenféle vallási korlátoktól. A politikusok nem elviek alapján, hanem választási győzelmek alapján alakítják „meggyőződésüket”. Úgy gondolják, a győzelem igazolja őket, és felhatalmazza minden erkölcsi korlát átlépésére. Csak talán életük végén jönnek rá, hogy a történelmet Isten irányítja, és Isten betartja a fontos szabályokat. Az elbocsátott politikusok keserűen szemlélhetik, amint a következő generáció ítéletet mond róluk, rejtett hibáikat is nyilvánosságra hozza. Isten ítélete beteljesedik rajtuk akkor is, ha úgy gondolják, még a történetírást is irányíthatják. Aki nem kedves az Úr szemében, az nemcsak elbukik, hanem Isten után az emberek ítéletét is el kell viselnie.